

A Magyar Köztársaság Legfelsőbb Bírósága a dr. Vígvári Katalin Ügyvédi Iroda (ügyintéző dr. Vígvári Katalin pártfogó ügyvéd) által képviselt felperesnek a dr. Szűcs Péter Ügyvédi Iroda (ügyintéző dr. Szűcs Péter ügyvéd által képviselt alperes ellen kártérítés és egyéb anyagi követelések megfizetése iránt a Debreceni Munkaügyi Bíróságnál 4.M.438/2006. szám alatt megindított és másodfokon a Hajdú-Bihar Megyei Bíróság 2.Mf.21.470/2008/7. számú ítéletével jogerősen befejezett perében az említett számú másodfokú határozat ellen a felperes által előterjesztett felülvizsgálati kérelem folytán - tárgyaláson kívül - meghozta a következő

í t é l e t e t :

A Legfelsőbb Bíróság a Hajdú-Bihar Megyei Bíróság 2.Mf.21.470/2008/7. számú ítéletének azon részét, mellyel helybenhagyta a munkaügyi bíróság ítéletének a felperes vagyoni és nem vagyoni kártérítés iránti keresetét elutasító rendelkezését, hatályában fenntartja. Ezt meghaladóan a jogerős ítéletet nem érinti.

Kötelezi a felperest, hogy tizenöt nap alatt fizessen meg az alperesnek 10.000 (tízezer) forint + 2500 (kétezer-ötszáz) forint Áfa felülvizsgálati eljárási költséget.

A felülvizsgálati eljárás illetékét és a pártfogó ügyvéd díját az állam viseli.

I n d o k o l á s

A felperes 1983. augusztus 1-től közalkalmazotti jogviszonyban állt az alperessel, tanító munkakörben matematika és technika tárgyakat oktatott. Jogviszonya

- pedagógushoz méltatlan magatartás tanúsítása, valamint a munkafegyelem durva megsértése miatt - 2004. december 9-én kelt fegyelmi elbocsátással szűnt meg. Ennek jogerőre emelkedését

követően előterjesztett keresetében az alperest különböző jogcímenen kérte marasztalni. Így - többek között - 639.686 forint vagyoni kártérítés megfizetését kérte, mert a fegyelmi elbocsátását követően 2005. évben nem részesült munkanélküli járadékban, illetve munkanélküli segélyben, valamint 20.000.000 forint nem vagyoni kártérítés iránti igényt terjesztett elő arra hivatkozva, hogy az alperes 1995. óta hátrányosan megkülönböztette, emberi méltóságát és személyiségi jogait megsértette, és ennek következtében az egészségi állapota tartósan és súlyosan megromlott.

A Debreceni Munkaügyi Bíróság 4.M.438/2006/46. számú ítéletével kötelezte az alperest, hogy fizessen meg a felperesnek 4600 forint ruházati költségtérítést és annak törvényes késedelmi kamatát. Ezt meghaladóan a felperes keresetét elutasította.

A felülvizsgálati eljárás szempontjából irányadó megállapított tényállás szerint az alperes 2004. december 9-én kelt határozatával a felperest elbocsátás fegyelmi büntetéssel sújtotta. A felperes ennek jogellenessége megállapítása iránt keresetet terjesztett elő. Ezért az alperes 2005. február 21-én a Megyei Munkaügyi Központ Kirendeltségével - ahol a felperes 2004. december 17-én munkanélküli járadék iránti kérelmet terjesztett elő - azt közölte, hogy a felperest 2004. december 10-től az állásából felfüggesztette, a fegyelmi határozat alapján a közalkalmazotti jogviszonyának megszüntetésére még nem került sor. A munkaügyi központ 2005. július 6-án kelt határozatával a felperest 2005. május 10-ével törölte a munkanélküli nyilvántartásból. Miután a Debreceni Munkaügyi Bíróság jogerős ítéletével elutasította a felperesnek a fegyelmi elbocsátás jogellenességének megállapítására irányuló keresetét, az alperes 2005. december 15-ével kiadta a közalkalmazotti jogviszony megszüntetésével összefüggő igazolásokat, melyek szerint a felperes jogviszonya 2004. december 9-én elbocsátással szűnt meg.

A munkaügyi bíróság ítélete indokolásában kifejtette, miszerint az alperes a fegyelmi elbocsátást az ellene benyújtott kereset jogerős elbírálásáig a közalkalmazottak jogállásáról szóló 1992. évi XXXIII. törvény (Kjt.) 52. § (1) bekezdése értelmében nem hajthatta végre. Ezért nem volt köteles a felperes részére 2005. december 15-ét megelőzően kiadni a munkáltatói igazolásokat.

A nem vagyoni kártérítés iránti felperesi kereset körében azt állapította meg, hogy a felperes 1995. óta állt pszichiátriai gondozás alatt pánikbetegség miatt. A felperes előadása szerint állapota 2004. márciustól romlott. 2004. március 24-től június 13-ig betegállományban volt, 2005-ben megállapították, hogy a munkaképessége 50 százaléokban csökkent, pánikzavar tünetcsoport, szorongó személyiségzavar, ismétlődő kóros lehangoltság, szociális fóbia betegségekben szenved.

A munkaügyi bíróság szerint a felperes nem bizonyította, hogy az egészségkárosodása az alperes magatartásával okozati összefüggésben alakult ki, illetve súlyosbodott. A felperest a munkahelyén érték ugyan konfliktusok, melyek azonban nem értékelhetők az alperes terhére. A perbeli elmeszakértői vélemény szerint a felperes szorongásos alapbetegségét biológiai hajlam okozza, betegségét hátrányosan ható környezeti tényezők kedvezőtlenül befolyásolják, konfliktustűrő képessége az átlagnál rosszabb, túlérzékenysége a személyiségéből fakad. Minthogy a felperes a perbeli állításait, vele szembeni diszkriminációt, személyiségi jogsértést nem igazolt, az alperes kártérítési felelőssége nem állapítható meg.

Az elsőfokú ítélet ellen a felperes élt fellebbezéssel, melyben nem vagyoni kártérítés iránti keresetét 800.000 forintra leszállította. Az alperes csatlakozó fellebbezést terjesztett elő.

A Hajdú-Bihar Megyei Bíróság 2.Mf.21.470/2008/7. számú ítéletével az elsőfokú bíróság ítéletének nem fellebbezett részét nem érintette, fellebbezett részét részben megváltoztatta, és a marasztalás tőkeösszegét 8100 forintra felemelte.

A jogerős ítélet indokolásából kitűnően a másodfokú bíróság - egy hónapra járó étkezési hozzájárulás 3500 forint összege kivételével a fellebbezéssel érintett részben - mindenben egyetértett az elsőfokú bíróság jogkövetkeztetésével, így a felperes kártérítés és nem vagyoni kártérítés iránti keresetének elutasításával is.

A másodfokú bíróság kiemelte, miszerint a felperesnek a vonatkozó jogszabályi rendelkezések miatt nem járt 2005. évben munkánélküli ellátás, a munkáltató magatartásával való összefüggés ezért nem volt megállapítható.

A bírói gyakorlat szerint pedig valamely munkahelyi konfliktus fennállása egymagában nem cáfolja, de nem is bizonyítja a munkáltató kárt okozó magatartását. A perben arra volt adat, hogy a munkahelyi konfliktusok a felperest megviselték, de a felperes ezen túl nem bizonyította, hogy a feltárt konfliktusok a munkáltató magatartására voltak visszavezethetők.

A jogerős ítélet ellen a felperes nyújtott be felülvizsgálati kérelmet, melyben elsődlegesen annak "megváltoztatását" és az alperes módosított keresete szerinti marasztalását, másodlagosan annak hatályon kívül helyezését és az eljáró bíróság új eljárásra történő utasítását kérte.

A felperes az Mt. 174. § (1) bekezdés és a 177. § (1) és (3) bekezdése megsértésére hivatkozott, valamint az ügy érdemi

elbírálására lényegi kihatással bíró eljárási jogszabálysértést állított.

Érvelése szerint az alperes mulasztása miatt nem tudta igénybe venni a munkanélküli ellátást, létfenntartása ezért 2004. december 9-től 2006. januárig veszélyeztetetté vált.

A nem vagyoni kártérítés igénye körében a felperes megismételte perbeli előadását, mely szerint az alperes 1991. óta folyamatos pszichológiai nyomást, megalázó bánásmódot alkalmazott vele szemben, ennek következtében romlott meg tartósan az egészségi állapota, továbbá a jogviszonya megszüntetését megelőzően az alperes intézkedései következtében súlyos maradandó egészségkárosodást szenvedett. Álláspontja szerint a perbeli igazságügyi elmeorvos szakértői szakvélemények megállapításai kellően alátámasztják egészségi állapota romlását a jogviszonya fennállása alatt. 2004. március 23-án hívatta be az alperesi igazgató azzal, hogy nem tart igényt a munkájára. Ez a beszélgetés váratlanul érte, hatására rosszul lett, ezt követően szorult ideggyógyászati kezelésre, és az ambuláns lapokból kitűnően ezt követően alakult ki nála agyi infarktus. A felperes sérelmezte, hogy az eljáró bíróságok nem állapították meg az alperes felróható magatartását. A felperes megalapozatlanságra, a Pp. 206. § (1) bekezdésének megsértésére is hivatkozott, valamint arra, hogy az alperes a szakértői véleményre irányuló észrevételeit késedelmesen tette meg, és a munkaügyi bíróság nem alkalmazott vele szemben szankciót.

Az alperes felülvizsgálati ellenkérelmében a jogerős ítélet hatályában való fenntartását kérte.

A felülvizsgálati kérelem nem alapos.

A felülvizsgálati eljárásban a jogi képviselőt kötelező (Pp. 73/A. § a) pont). Ezért a Legfelsőbb Bíróság a felülvizsgálati eljárásban a felperes által személyesen előterjesztett felülvizsgálati kérelemben, illetve beadványban foglaltak vizsgálatát mellőzte, a jogi képviselője által előterjesztett felülvizsgálati kérelmet vette figyelembe, és a jogerős ítéletet a Pp. 275. § (2) bekezdése értelmében annak keretei között vizsgálta.

A Legfelsőbb Bíróság megállapította, hogy a jogerős ítélet mind a tényállás, mind az abból levont jogkövetkeztetés tekintetében helytálló és jogszerű. A mérlegelés körében jogszabálysértés megállapítására alapot adó kirívóan okszerűtlen, iratellenes, a logika szabályaival nyilvánvalóan ellentétes következtetés nincs (Pp. 206. § (1) bekezdés, 270. § (1) bekezdés), a perben az ügy érdemét érintő lényeges eljárási jogszabálysértés nem történt.

A Kjt. 2. § (3) bekezdése alapján alkalmazandó Mt. 174. § (1) bekezdése szerint a munkáltató a munkavállalónak munkaviszonyával összefüggésben okozott kárért vétkességére tekintet nélkül, teljes mértékben felel. Az Mt. 174. § (4) bekezdése arról rendelkezik, hogy a munkavállaló bizonyítja, hogy a károkozás a munkaviszonyával okozati összefüggésben következett be.

A másodfokú bíróság helyesen emelte ki a periratok közül, hogy a felperes az elmeszakértő előtti személyes előadása szerint 2006-ban munkanélküli ellátásban részesült, melyre nem lett volna jogosult, ha a törvény szerint meghatározott ideig járó ellátást 2005. évben felvette volna. Ettől függetlenül, mivel a fegyelmi határozatot a Kjt. 52. § (1) bekezdése szerint annak jogerőre emelkedése előtt nem lehet végrehajtani, elbocsátás fegyelmi büntetés esetén a közalkalmazotti jogviszony megszűnésének napja nem az elbocsátást kimondó határozat kelte, hanem a fegyelmi határozat jogerőre emelkedése napja. Minthogy a felperes 2005. december 15-ét megelőzően nem szüntette meg a jogviszonyát, az alperes a fegyelmi elbocsátás jogerőre emelkedését megelőzően ennek ellenkezőjét jogszerűen nem igazolhatta. Ezért munkanélküli ellátásra 2005. évben a felperes nem az alperes magatartásával összefüggésben nem volt jogosult, hanem az előbbi rendelkezések következtében.

Az eljáró bíróságok helyesen emelték ki a felperes Pp. 164. § (1) bekezdése szerint fennálló bizonyítási kötelezettségét és a bizonyítási teher szabályát helyesen alkalmazva utasították el a felperes nem vagyoni kártérítés iránti keresetét. A felperes a perben ugyan bizonyította, hogy az alperesnél fennálló jogviszonya alatt egészségkárosodása keletkezett, ez a körülmény azonban az alperes károkozó magatartása, illetve a jogviszonyával való okozati összefüggés bizonyítása hiányában nem ad alapot az alperes kártérítési felelősségének megállapítására. A közalkalmazotti jogviszonyokban a feleket együttműködési kötelezettség terheli. Így a hivatkozott munkahelyi konfliktusok tekintetében igazolni kellett volna az alperes konkrét, azzal összefüggő magatartását. Az eljáró bíróságok jogszabálysértés nélkül állapították meg, miszerint a felperes nem bizonyította az alperes általa állított személyiségi jogát sértő magatartását. Az alperes kártérítési felelőssége jogalapjának megítélésekor nem annak van jelentősége, hogy a felperes előadása alapján az orvosszakértői vélemények mit tartalmaznak a felperes betegségei okaiként, hanem annak, hogy az alperes terhére eső munkahelyi konfliktust a bizonyítási eljárás tényszerűen nem igazolt.

Fegyelmi eljárás megindítása - fegyelemsértés alapos gyanúja esetén - a munkáltató törvényből eredő joga és kötelezettsége (Kjt. 45. § (2) bekezdés, 46. § (2) bekezdés). Amennyiben a munkáltató a közalkalmazottal szemben fegyelmi eljárás megindítását helyezi kilátásba, nem minősül jogellenes fenyegetésnek, mert annak

eredményeként meghozott határozattal szemben a közalkalmazott jogorvoslatot vehet igénybe, és ezért lehetősége van annak következményei elhárítására.

A megindított fegyelmi eljárásnak - a felperes személyiségére, alapbetegségére is tekintettel - ha lehetett is kihatása az egészségi állapotára, nem hagyható figyelmen kívül, hogy annak indokait - a felperes anyagi haszonszerzés végett munkatársakat károsító, pedagógushoz méltatlan, valamint munkafegyelmet durván sértő magatartását megállapítva - a bíróság jogerősen megalapozottnak találta.

Mindezekre tekintettel a Legfelsőbb Bíróság a jogerős ítéletnek a felülvizsgálati kérelemmel érintett részét - jogszabálysértés hiányában - a Pp. 275. § (3) bekezdése alapján hatályában fenntartotta. Ezt meghaladóan nem érintette.

A felülvizsgálati eljárásban pervesztes felperest kötelezte a Pp. 78. § (1) bekezdése alapján - a Pp. 86. § (3) bekezdésére is figyelemmel - az alperes felülvizsgálati eljárási költsége megfizetésére, míg a felülvizsgálati eljárás illetékét és a pártfogó ügyvéd díját a 6/1986.(VI.26.) IM rendelet ügyben még alkalmazandó 14. §-a értelmében az állam viseli.

Budapest, 2010. szeptember 8.

Dr. Tálné dr. Molnár Erika a tanács elnöke, Dr. Stark Marianna s.k. előadó bíró, Dr. Földényi Gyuláné s.k. bíró

A kiadmány hitelélül:

bírósági tisztviselő